

ZÁVĚREČNÝ PROJEKT

Kód předmětu: SP7MP_MTP2

1) *Výzkumné téma, problém otázka. Představení tématu výzkumu v min 1 odstavci, cílů výzkumu v dalším odstavci.*

Téma: Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Výzkumný problém: Chráněné dílny v kraji Vysočina.

Výzkumná otázka: Jsou chráněné dílny důležitou složkou v zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kraji Vysočina?

Představení, cíle výzkumu:

Chráněná dílna je jedna z možností zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jejím posláním by mělo být poskytnout těmto osobám ochranu před nespelnitelnými požadavky otevřeného pracovního trhu. V povědomí veřejnosti jsou chráněné dílny chápány spíše jako neziskové, charitativní organizace, které existují jen díky státním příspěvkům a sponzorským darům, a jejich hlavním cílem je dát alespoň nějakou práci handicapovaným lidem. Chráněná dílna ale funguje na stejných principech jako ostatní podniky. Musí si jako předmět podnikání vybrat takovou činnost, která jí umožní uplatnit se na trhu. Musí vytvářet dostatečný zisk, aby pokryla náklady na svoji činnost.

Cílem výzkumu bude na daném území vyhledat chráněné dílny a zjistit, zda zaměstávají dostatečné množství osob se zdravotním postižením vzhledem k počtu nezaměstnaných v kraji a zda se jedná o firmy prosperující. Tyto podniky nemají povinnost označovat se jako chráněná dílna, přestože splňují všechny podmínky pro tento status, a také proto neexistuje žádný jejich soupis a jejich vyhledávání je složité. Můžeme proto výsledek výzkumu nabídnout příslušným úřadům práce. Ty je pak mohou dál poskytovat svým klientům se zdravotním postižením.

2) *Hlavní výzkumná otázka (1) a vedlejší výzkumné otázky (maximálně 5)*

- Jsou chráněné dílny důležitou složkou v zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kraji Vysočina?
- Jaký je počet chráněných dílen a jak jsou rozmístěné po kraji?
- Jaké je pracovní zaměření chráněných dílen na Vysočině?

- Je existence dílen závislá na příspěvcích či sponzorských darech?
- Kdo je v těchto dílnách zaměstnán?
- Jakým způsobem fungují chráněné dílny jako podniky a jak byly založeny?

3) Volba výzkumné strategie (kvalitativní nebo kvantitativní) a její zdůvodnění.

Výzkum budeme provádět metodou kvantitativní.

Budeme vycházet z obecných poznatků o chráněných dílnách, které potom budeme ověřovat v praxi. Své závěry budeme moci generalizovat na dílny v kraji. Budeme spolupracovat s větším výzkumným vzorkem.

4) Hypotézy (jedna teoretická a minimálně tři pracovní).

H(teoretická): Chráněné dílny v kraji Vysočina jsou důležitou složkou zaměstnávání OZP.

H1: V chráněných dílnách je zaměstnána alespoň pětina OZP z kraje.

H2: Pracovní zaměření dílen je závislé na typu postižení zaměstnanců.

H3: Existence chráněné dílny není závislá na podpoře státu nebo dárců.

5) Seznam všech používaných konceptů a jejich definice (konceptualizace) a seznam indikátorů (operacionalizace).

Chráněná dílna = Pracoviště zaměstnavatele, vymezené na základě dohody s úřadem práce a přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno nejméně 60 % těchto zaměstnanců. Chráněná pracovní dílna musí být provozována po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě.

Míra nezaměstnanosti = je pak podíl nezaměstnaných ku všem osobám schopným pracovat (tedy zaměstnaným i nezaměstnaným) -

Míra nezaměstnanosti OZP – zjistitelné údaje, poskytují úřady práce, ČSÚ

Jiný příjem=

- Státní podpora - Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
 - Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa
 - Příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny
 - Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné dílny

- Náhradní plnění

-Granty, nadace, fondy, sponzorské dary...

OZP = Pro účely Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách se zdravotním postižením rozumí:
„Tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby“

Pracovní zaměření dílen = charakterizuje vlastní činnost dílny, popis pracovních úkonů, vyhledat v rejstříku firem

6) Návrh metody sběru dat, výzkumné populace a vzorku.

Ke sběru dat použijeme pravděpodobně techniky analýzy dokumentu, dotazníku, případně rozhovoru a pozorování. Vzorkem budou všechny chráněné dílny s nimiž se podaří navázat kontakt (jejich předpokládaný počet je kolem 20), výsledky všeobecně platné pro současnou situaci v kraji Vysočina. V ideálním případě bude elektronickou poštou rozeslán dotazník, pro zajištění návratnosti předem proběhne telefonická domluva. Bylo by vhodné některé dílny také navštívit osobně a dozvědět se tak z rozhovoru více o fungování dílny v praxi.

7) Úryvek z připravovaného nástroje sběru dat – z dotazníku nebo scénáře rozhovoru (minimálně deset otázek i s variantami odpovědí), případně popis designu experimentu atd.

1. Název firmy:
2. Jaký je výrobní program firmy?
3. Jaká je právní organizace chráněné dílny?
 - a) Samostatný podnik s právní subjektivitou
 - b) Dílna je součástí nestátní neziskové organizace
 - c) Dílna jako součást – středisko většího podniku
 - d) Jiné – jaké? _____
4. Celkový počet zaměstnanců _____ z toho OZP _____.
5. K příslušnému typu postižení uveďte počet zaměstnanců:
 - a) Tělesné
 - b) Mentální
 - c) Zrakové
 - d) Sluchové
 - e) Jiné (Jaké? Uveďte příklady alespoň orientačně) _____

6. Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání zaměstnanců se ZP (Uveďte počet)
- a) VŠ
 - b) VOŠ
 - c) SŠ s maturitou
 - d) SŠ bez maturity
 - e) ZŠ
 - f) Základy vzdělání
 - g) Bez vzdělání
7. Jaké zastávají zaměstnanci se ZP pracovní pozice (stačí uvést příklad)?
8. Jaké je jejich průměrné platové ohodnocení?
- a) do 8000
 - b) 8-12000
 - c) 12-16000
 - d) nad 16000
9. Uveďte jaké nejčastější problémy řešila vaše firma ve spojitosti se zaměstnáváním OZP:
10. Bylo potřeba speciálních nákladů na vytvoření nebo upravení pracovních míst pro OZP?
→ Pokud ano obdržela firma na tyto úpravy státní příspěvek?
- a) Ano Obdržela / Neobdržela
 - b) Ne
11. Jsou součástí příjmů firmy i nestátní finanční příspěvky ?
- a) Ano
 - b) Ne
12. Pokryje vlastní činnost firmy veškeré její náklady na provoz?
- a) Ano (Pokračujte na otázku č.13)
 - b) Ne
13. Jakého charakteru jsou další příjmy na provoz firmy?
- a) Státní příspěvky
 - b) Sponzorské dary
 - c) Granty
 - d) Jiné (Jaké?)
14. Využívá firma státní podpory v podobě náhradního plnění?
- a) Ano
 - b) Ne

8) Zamyšlení se nad možnými praktickými a etickými problémy při výzkumu (min. 1 odstavec).

Problém bude především s vyhledáním chráněných dílen. Firma totiž vůbec jako chráněná dílna vystupovat nemusí. Pracovní úřady nemají žádnou takovou evidenci, mohou poskytnout informace jen o těch dílnách, které žádali stát o nějaký příspěvek, ale ne všechny dílny žádají a informace mohou být staré. Další zdroj může být Katalog organizací zaměstnávajících více než 50% osob se zdravotním postižením a osob se zdravotním postižením samostatně výdělečně činných, zde bude třeba firmy pravděpodobně obvolat. V podstatě se nepočítá s tím, že objevíme a spočítáme všechny dílny v kraji, takže závěry budou vyvozeny ze zjištěného vzorku.

Z etického hlediska může nastat problém, když budeme zjišťovat jaký typ postižení mají zaměstnanci. Zaměstnavatel nemusí tyto informace sdělit, nebo je ani nemusí vědět. Také bude asi obtížné spolupracovat s některými většími firmami. Obávám se, že pokud budou mít více zaměstnanců, bude pro ně příliš komplikované dát informace dohromady a nebudou příliš ochotny.

9) Seznam relevantní literatury (minimálně 10 položek) dle platné citační normy.

DOLEŽAL, Rudolf; VÍTKOVÁ, Marie. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením : příručka pro zaměstnavatele k projektu OPR LZ 3.1. "Aktivizační a vzdělávací centrum". Brno : Paido, 2007. 125 s. ISBN 978-80-7315-143-0.

FALTÍNOVÁ, Markéta. EFEKTIVNOST CHODU CHRÁNĚNÝCH DÍLEN. [s. l.], 2007. 119 s. Diplomová práce. Masarykova universita.

JESENSKÝ, Ján. *Uvedení do rehabilitace zdravotně postižených*. Praha : Karolinum, 1995. 159 s. ISBN 80-7066-941-1.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vydání druhé, doplněné. Praha : SLON, 1998. 172 s. ISBN 80-901424-9-4.

TITZL, Boris. *Postižený člověk ve společnosti*. Praha : Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2000. 248 s. ISBN 80-86039-90-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie handicapu*. Praha : Karolinum, 1999. 230 s. ISBN 80-7184929-4.

Internetové zdroje:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách [online], [cit.18-1-2010]. Dostupné z

<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?typ=r&zdroj=sb06108&cd=76>

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti [online], [cit. 21-12-2009]. Dostupné z

<http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/z_435_2004>

Katalog organizací zaměstnávajících více než 50% osob se zdravotním postižením a osob se zdravotním postižením samostatně výdělečně činných [online], [cit. 15-1-2010]. Dostupné z

<<http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/katalogorganizaceozp>>

Český statistický úřad [online], [cit. 6-3-2010]. Dostupné z <<http://www.czso.cz>>

Vaše téma je moc zajímavé, máte hezky zpracovaný i úvod. Ale doporučila bych výzkum (budete-li realizovat) obohatit ještě o jeden rozměr – doplnit třeba případovými studiemi nebo zjišťovat, jestli chráněné dílny opravdu plní z hlediska zaměstnaných osob funkci, kterou mají atd. Protože jste zvolila velmi popisný typ výzkumu, je jasné, že pak byly problémy se sestavením hypotéz atd.